

Behandling af Forslag til Lov om Fæstes Overgang til Selveiendom. Rigsdagsmanden for Ribe Amts 2den Valgkreds (Hage) har Ordet for en kort Bemærkning.

H. Hage: Der kaldt igaar en Uttring fra den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen), som jeg haaber han vil nærmere forklare. Saaledes som den løb, troer jeg ikke, den kan staae uimodfagt her i Salen. Hørte jeg ret, sagde han, at Domstolene her i Landet have en Tendants til at udvise Lovens rette Mening til Fordeel for Godseieren imod Fæstebonden. Den ærede Rigsdagsmand kan angribe den enkelte Dom; men han er uberettiget til at bruge almindelige Uttringer, som gaae derhen, at Domstolene dømme imod deres Overbeviisning. Jeg haaber, at jeg har misforstaaet den ærede Taler; men jeg beder ham om at forklare sig nærmere, da jeg veed, at Flere have forstaaet det paa samme Maade som jeg, og jeg anseer det for uværdigt at omtale en Magt i Staten, der staaer sideordnet Lovgivningsmagten, paa en saadan Maade.

Formanden: Inden dette Uffnit af Discussionen gaaer videre, maa jeg bemærke, at saaledes som den sidste ærede Taler har opfattet den Talers Uttringer, til hvem han sigtede, kunne de ikke være kaldne, thi havde den ærede Taler, til hvem der sigtes, yttret, at Domstolene dømte imod deres Overbeviisning, maatte han være bleven kaldet til Orden af Formanden. Jeg troer, at den ærede sidste Taler allerede er gaaet noget videre, end det kan være den enkelte Rigsdagsmand tilladt ligeoverfor Formandens Kald til at vaage over Orden i Thinget.

Hage: Jeg tør maaskee bemærke, at jeg ingenlunde har villet angribe den høitærede Formand for ikke at have kaldt den paagældende Rigsdagsmand til Orden. Jeg har opfattet Ordene paa en saadan Maade, at de trængte til en Forklaring, og det var derfor, jeg udbad mig en saadan af den ærede Rigsdagsmand. Jeg er fuldkommen overbevist om,

at den høitærede Formand ikke kan have opfattet Ordene paa samme Maade som jeg; thi da vilde han have kaldt Taleren til Orden, men jeg troer ogsaa, at det er den enkelte Rigsdagsmands Ret, naar han og mange Andre med ham have opfattet Ordene paa en Maade, som er forskjellig fra den, hvorpaa de ere opfattede af den høitærede Formand, da at stille et Spørgsmaal i saa Henseende.

S. A. Hansen: Maa jeg blot hertil svare, at hvad jeg har sagt vil komme i Rigsdagsstibenden; nogen yderligere Forklaring finder jeg ingen Anledning til paa den ærede Rigsdagsmands Opfordring.

Rinch: Jeg finder, at det Lovforslag, som her foreligger, baade har et godt og gavnligt Formaal og tillige søger at opnaae dette Formaal paa en Maade, som i det Hele forekommer mig billig og retfærdig. Der er kun en enkelt Bestemmelse i Lovudkastet, som jeg ikke billiger, og som jeg ikke seer nogen Grund til, da den, saavidt jeg skjønner, ikke staaer i Forbindelse med den øvrige Deel af Lovudkastet; det er den Bestemmelse, som indeholdes i § 1, hvor der staaer, at det Baand, der hviler paa al Bondeeiendom — nemlig at den ikke maa bortforpagtes paa kortere Tid, men skal enten bortfæstes eller bortforpagtes paa 50 Aar —, skal salde bort for de Bondeeiendomme, som ifølge denne Lov gaae over til Selveiendom. Der kan vistnok være forskjellige Meninger om, hvorvidt det i sig selv er rigtigt eller ikke, at dette Baand bortfalder; Mange ville vistnok sige, at Friheden ogsaa i den Henseende er det Bedste, og at det i statsøkonomisk Henseende er det Fordeelsagtigste, at al Eiendom benyttes paa den Maade, som er Eieren tjenligst. For mig stiller Sagen sig imidlertid noget anderledes, idet jeg nemlig betragter den fra et Lighedspunkt eller, om man vil, fra et demokratisk Standpunkt. Jeg kan ikke ønske, at Følgen af denne Lov skulde blive, at de Gaarde, som ifølge den blive Selveiendom, senere skulle kunne kjøbes sammen, og at Eieren da kunde bortforpagte dem paa kortere Tid. Et Par ærede Medlemmer udtalte igaar, at de fandt, at Fæsteloven tidligere havde gjort Gavn, idet